

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

Ä.A.Elmuurodov

2024 yil "___" avgust

VETERINARIYA ORTOPEDIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000	– Veterinariya
Mutaxassislik:	70840102	– Veterinariya jarrohligi

Samarqand –2024

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash
 fakulteti
70840102 – Veterinariya jarrohligi

Fan nomi:	Veterinariya ortopediyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	VO1206
Yil:	1
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	40
Amaliy mashg'ulotlar	50
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtixon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – magistr talabalarga qishloq xo'jalik hayvonlarida uchraydigan barmoq va tuyoq kasalliklariga qarshi amaliyot sharoitida profilaktik ishlarini bajarish, tuyoq patologiyalarini o'rganish va ularni to'g'rilash, barmoq kasalliklarining etiologiyasi va patogenezini hisobga olgan holda zamonaviy davolash va profilaktika usullarini qo'llashni o'rgatishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar anatomiyasi(1.13)
2.	Sitologiya, gistologiya va embriologiya (1.14)
3.	Hayvonlar fiziologiyasi (1.14)
4.	Veterinariya xirurgiyasi (1.22)

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:

TN1	barmoq kasalliklari oqibatida kelib chiqadigan iqtisodiy zarar, yirik va mayda shoxli hayvonlar barmoq va tuyoqlarining tuzilishi va o'zaro farqi, ularni taqalash, aseptik va yiringli kasalliklarining oldini olishga va davolashga qo'yiladigan umumiy talablar haqidatasavvurga ega bo'lishi lozim;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN2	barmoq va tuyoq kasalliklariga klinik va laborator tashhis qo'yishning ilmiy asoslarini, tuyoq kasalliklarini davolashni amalga oshirishni, umumiy va barmoq sohasini mahalliy og'riqsizlantirishni, hayvonlar tuyoqlarini tozalashda va taqalashda texnika xavfsizligining nazariy asoslarini, tuyoq va tuyoqchalarni parvarish qilish usullarini ortopedik dispanserizatsiyani, hayvonlarni taqalash tartibini bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi.
TN3	uy, sport va qishloq xo'jalik hayvonlarida barmoq va tuyoq kasalliklarining etiologik omillarini tahlil qilish, tuyoq kasalliklarini davolashda konservativ va operativ usullarini qo'llash, tuyoqlarning tug'ma va orttirilgan patologiyalarini farqlash, samarali va arzon usullar bilan tuyoq kasalliklarining oldini olish, tuyoq kasalliklarini zamonaviy davolash usullarini qo'llas ko'nikmalariga ega bo'lish lozim.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Fanga kirish.
M2	Bir tuyoqli hayvonlar barmoqlarining anatom-topografik tuzilishi.
M3	Juft tuyoqli hayvonlar barmoqlarining anatom-topografik tuzilishi.
M4	Tuyoq kapsulasining fizikaviy va fiziologik hossalari.
M5	Tuyoqlarni parvarishlash qoidalari.
M6	Qishloq xo'jalik hayvonlar tuyoqlarini tozalash va kesish.
M7	Taqalashdan avval bajariladigan ishlar.
M8	Temirchilik ustaxonasining tuzilishi va jixozlanishi.
M9	Tuyoqlarni taqalash tamoyillari.
M10	Ot va qoramol taqalarining tuzilishi.
M11	Oyoqlarini noto'g'ri bosadigan va tuyoqlari deformatsiyaga uchragan hayvonlarni taqalash.
M12	Har xil turga va yo'nalishga mansub otlarni taqalash.
M13	Tuyoqlari kasallangan hayvonlarni tekshirish.
M14	Tuyoqning teri asosi kasalliklari.
M15	Barmoq suyaklari va bo'g'imlari kasalliklari.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Ot barmoqlarining anatom-topografik xususiyatlari.

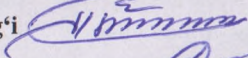
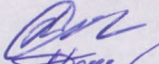
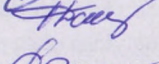
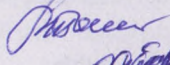

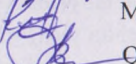
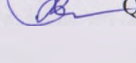
A2	Yirik shoxli hayvonlar barmoqlarining anatom–topografik xususiyatlari.
A3	Bir tuyuqli hayvonlar tuyuqlariga ishlov berishda ularni harakatsizlantirish usullari.
A4	Juft tuyuqli hayvonlar tuyuqlariga ishlov berishda ularni harakatsizlantirish usullari.
A5	Tuyuqni umumiy va maxsus tekshirish usullari.
A6	Otlar tuyuqlarni tozalash va kesish tartibi.
A7	Qoramollar tuyuqlarni tozalash va kesish tartibi.
A8	Temirchilik ustaxonasiga bo‘lgan talablar va ichki tuzilishi.
A9	Ot taqasining tuzilishi.
A10	Ot taqasini yasash texnologiyasi.
A11	Otlarni taqalash tartibi.
A12	Qoramollarni taqalash tartibi.
A13	Oyoqlari noto‘g‘ri bosadigan hayvon tuyuqlarini to‘g‘rilash usullari.
A14	Yalpoq (yassi) tuyuqni to‘g‘rilash
A15	To‘lishgan yoki bo‘rtib chiqqan tuyuqni to‘g‘rilash.
A16	Qisq tuyuqni to‘g‘rilash.
A17	Qiya tuyuqni to‘g‘rilash.
A18	Qiyshiq tuyuqni to‘g‘rilash.
A19	O‘tmas burchakli yoki tik tuyuqni to‘g‘rilash.
A20	Ustunchasimon tuyuqni to‘g‘rilash.
A21	O‘tkir uchli (o‘tkir) tuyuqni to‘g‘rilash.
A22	Shoxsimon kapsulasi mo‘rt (oson sinadigan) va yumshoq tuyuqni to‘g‘rilash.
A23	Tuyuq (tuyuqchalar) yorilishi va tuyuq devorining ajralishi.
A24	Tuyuq aylanasi yiringli kasalliklarida zamonaviy davolash usullaridan foydalanish.
A25	Tuyuq devori teri asosining yiringli yallig‘lanishi.
A26	Tuyuq devori teri asosining aseptik yallig‘lanishi
A27	Yumshoq tovon flegmonasi
A28	Tuyuq bo‘g‘imining yiringli yallig‘lanishi
A29	Tuyuq kafti to‘qimalarining chirishi
A30	Tuyuq mokisimon blokining kasalliklari

Mustaqil ta’lim (MT)		90 soat
1.	Uy va qishloq xo‘jalik hayvonlar oyoqlarining distal qismi kasalliklari.	4 soat
2.	Sport otlar oyoqlarining distal qismi kasalliklari.	4 soat
3.	Sport otlar tuyuqlarini kesishning zamonaviy usullari.	4 soat
4.	Qishloq xo‘jalik hayvonlar tuyuqlarini kesishning zamonaviy usullari.	4 soat
5.	Sport otlari tuyuqlarini parvarishlash.	4 soat

Taqrizchilar:	Allamurodova M.M. - Samarqand viloyat hayvonlar kasalliklari tashxisi va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi direktori.
	Elmurodov B.A. - Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti direktori, v.f.d.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i R. Ro'ziqulov
Fakultet dekani Sh. Qurbonov
Kafedra mudiri B. Narziyev
Tuzuvchilar R. Tashtemirov
 S. Haydarova
 M. Ravshanov
 Q. Bahriddinov

6.	Taqalash va taqalashning ahamiyati.	4 soat
7.	Temirchilik ustaxonada taqani yasash.	4 soat
8.	Zamonaviy taqa turlari.	4 soat
9.	Zavod taqansini yasash texnologiyasi.	4 soat
10.	Taqalashning zamonaviy usullari.	4 soat
11.	Tuyoq deformatsiyasi va uni bartaraf etishning zamonaviy usullari.	4 soat
12.	Yumshoq tovon va togay kasalliklari.	4 soat
13.	Hayvonlarni ortopedik taqalashning zamonaviy usullari.	4 soat
14.	Tuyoqning shox devori kasalliklari.	4 soat
15.	Tuyoq kafti kasalliklari.	4 soat
16.	Tuyoq devori teri asosi kasalliklari.	2 soat
17.	Barmoq paychalari va bursasi kasalliklari.	2 soat
18.	Barmoq va tuyoqlar qon va limfa tomirlari kasalliklari.	2 soat
19.	Barmoq va tuyoqlar nervlari kasalliklari.	2 soat
20.	Barmoq va tuyoqlarning infeksiyon kasalliklari.	2 soat
21.	Barmoq va tuyoqlarning aseptik kasalliklari.	2 soat
22.	Barmoqlarning bo'g'im kasalliklari.	2 soat
23.	Barmoqlarning pay kasalliklari.	2 soat
24.	Barmoqlarning suyak kasalliklari.	2 soat
25.	Modda almashinuvi buzilishidan kelib chiqadigan barmoq va tuyoq kasalliklari.	2 soat
26.	Hayvonlar oyoqlari distal qismi kasalliklarini davolashda dorivor o'simliklarni qo'llash.	2 soat
27.	Hayvonlar oyoqlari distal qismi kasalliklarini davolashda fizioterapiya usullarini qo'llash.	2 soat
28.	Hayvonlar oyoqlari distal qismi kasalliklarini davolashda patogenetik usullarni qo'llash.	2 soat
29.	Hayvonlar oyoqlari distal qismi kasalliklarini davolashda qollanadigan zamonaviy asbob va uskunalar.	2 soat
30.	Ortopedik dispanserizatsiya.	2 soat
Asosiy adabiyotlar		
1.	Tashtemirov R.M., Karimov M.G. Ortopediya. O'quv qo'llanma, Toshkent, 2013 yil.	
2.	Tashtemirov R.M., Veterinariya ortopediyasi. O'quv qo'llanma, Toshkent, 2023 yil.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish. O'quv qullanma. Toshkent, "Ma'naviyat" NMIU, 2021 yil. – 280 bet.	

2.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PO-187-son qarori.
Axborot manbaalari	
1.	www.ziynet.uz .
2.	www.vetjurnal.uz
3.	www.lex.uz
4.	www.veterinariy.actavis
5.	www.Kodges.ru

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga ega bo'lsa;
- fanning mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etishga ega bo'lsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olishga ega bo'lsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularini bayon

qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olishga ega bo'lsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob

berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mavzularini tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinmas;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan

baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olinganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmas va fanni bilmas.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Tashtemirov R.M. – SamDVMCHBU "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining professori, v.f.n Haydarova S.A. – SamDVMCHBU, "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining assistenti. Ravshanov M.A. – SamDVMCHBU "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining assistenti, PhD. Bahriddinov Q – SamDVMCHBU "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining assistenti.
E-mail:	narziyev.54@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining